

„O prawach dziecka i rodzica w przedszkolu”

- opracowała Maria Piasecka

*"Dwa są szczęścia na świecie.
Jedno małe - być szczęśliwym,
Drugie wielkie - uszczęśliwiać innych."*
Julian Tuwim

Dziecko powinno mieć prawo być tym, kim jest, bycia dzieckiem z prawem do dnia dzisiejszego – nie można go traktować jedynie z punktu widzenia przyszłości, w którą wejdzie” twierdził przyjaciel dzieci – Janusz Korczak. Ma ono prawo do swego dziecięcego świata, z którego musi stopniowo wyrastać, podejmując coraz trudniejsze zadania.

Żyjemy w świecie dojrzewającej demokracji, uczymy się rozumieć swoje prawa, korzystamy z wolności, tak aby żyć w zgodzie z wartościami takimi jak: pokój, sprawiedliwość, tolerancja. Mamy swoje prawa, ale dzieci również je mają. Są częścią społeczeństwa i korzystają ze swoich praw zawartych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i Konwencji Praw Dziecka. Ten ostatni dokument został uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1980 r. Polska ratyfikowała go w 1991 r. Zgodnie z tym dokumentem dziecko jest podmiotem praw i wolności, a nie przedmiotem czy własnością dorosłych. W myśl tej ważnej zasady Konwencja nakłada na rodziców i opiekunów, nauczycieli obowiązek kierowania się we wszystkich działaniach troską o dobro dzieci.

Nauczyciele przedszkoli, szkół ponoszą odpowiedzialność za przyszłe losy swoich wychowanków. Wyposażając dzieci w odpowiednie umiejętności, wiedzę oraz postawy, już od najmłodszych lat uświadamiają im, jak ważne są prawa dziecka, dlaczego powinny być przestrzegane i chronione.

Im wcześniej dziecko się styka z takimi wartościami jak: sprawiedliwość, tolerancja, poszanowanie godności i wolności innych tym łatwiej podlega procesowi socjalizacji. Uczenie poszanowania praw innych i radzenia sobie w sytuacjach naruszania praw własnych, jest elementem wychowania przygotowującego do życia w społeczeństwie demokratycznym.

Konwencja przypomina o wielkim znaczeniu rodziny dla harmonijnego i prawidłowego rozwoju dziecka. To rodzice powinni zapewnić dziecku jak najlepsze warunki rozwoju w pełnej akceptacji, zrozumieniu, w poszanowaniu jego godności osobistej. W atmosferze miłości i wzajemnej tolerancji dziecko uczy się dostrzegać świat poprzez pryzmat właściwie rozumianej wolności i sprawiedliwości. Czuje się kochane, ważne, ale czuje i rozumie ważność i potrzeby innych. Niedojrzałość dziecka jest przesłanką zobowiązującą dorosłych do opieki. Katalog praw jest niczym innym jak wzorem potrzeb dziecka.

PRAWA DZIECKA W PRZEDSZKOLU

We współczesnej pedagogice przedszkolnej działalność w promowaniu praw dziecka można podzielić na dwie grupy:

1. Oddziaływanie bezpośrednie: warunki, atmosfera w przedszkolu, szukanie nowych form i metod pracy, powstające nowe rodzaje przedszkoli, szeroka możliwość kształcenia nauczycieli (kolegia, studia, kursy, warsztaty robocze dla wychowawców i rodziców);

2. Oddziaływanie pośrednie: wielkość organizacji działających na rzecz praw dziecka, bogata literatura poruszająca temat prawa dziecka, różnorodność czasopism dziecięcych i dla nauczycieli.

Janusz Korczak wspaniały obserwator dziecka oraz nieugięty obrońca jego praw jako człowieka wymienia zasadnicze:

- Prawo do szacunku
 - Prawo do niewiedzy
 - Prawo do niepowodzeń i łez
 - Prawo do upadków
 - Prawo do własności
 - Prawo do tajemnicy
 - Prawo do radości
 - Prawo do wypowiedzania swoich myśli i uczuć
-
- Prawo do dnia dzisiejszego

Realizacja wszystkich praw dziecka ma zapewnić mu minimum komfortu psychicznego, niezbędnego do normalnego rozwoju. Prawa wszakże powinny łączyć się z obowiązkami i wzrastającym poczuciem odpowiedzialności. Tak więc respektowanie praw dziecka powinno wiązać się z racjonalnymi wobec niego wymaganiami, byleby nie przekraczały jego możliwości.

Statut przedszkola zawiera prawa i obowiązki rodziców, ale i dzieci:

„Dziecko ma prawo do :

- 1) indywidualnego rozwoju i właściwego tempa tego rozwoju
- 2) swobody myśli, sumienia i wyznania
- 3) ochrony przed wszelkimi formami wyrażania przemocy fizycznej bądź psychologicznej
- 4) akceptacji jego osoby
- 5) wyboru towarzysza zabawy
- 6) spokoju i samotności jeśli tego potrzebuje
- 7) opieki i ochrony zdrowia
- 8) wypoczynku i czasu wolnego
- 9) zdrowego jedzenia i picia
- 10) poszanowania własności dziecka
- 11) szacunku dla wszystkich jego potrzeb, życzliwego i podmiotowego traktowania
- 12) korzystania z dóbr kultury

- 13) informacji
- 14) znajomości swoich praw
- 15) partnerskiej rozmowy na każdy temat
- 16) rozwijania uzdolnień i zainteresowań
- 17) udziału w zajęciach dodatkowych i konkursach
- 18) zorganizowanej pomocy w przypadku trudności

Szczegółowe prawa opracuje nauczyciel w każdej grupie wiekowej przy współudziale dzieci i rodziców.

Dziecko uczęszczające do przedszkola zobowiązane jest przestrzegać norm postępowania ustalonych w grupie”.

Przedszkole w pracy z dziećmi realizuje kierunki polityki oświatowej

1.Priorytety Ministra Edukacji Narodowej

Podstawa prawna:

Art. 35 ust.2 pkt. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

1.Skuteczność realizacji podstawy programowej w zakresie zagadnień związanych z nauczaniem i wychowaniem w kontekście praw człowieka

2.Priorytety Lubelskiego Kuratora Oświaty

Podstawa prawna:

Art. 31 pkt.1 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

1.Realizacja zagadnień z podstawy programowej

W związku z powyższym w naszym przedszkolu zostały opracowane wspólnie z dziećmi:

Mam prawo do:

- " Wyrażania swoich uczuć i myśli
- " Wypowiedzi własnego zdania
- " Informacji - dostępności do wiedzy
- " Niewiedzy
- " Nauki przez zabawę

- " Tworzenia, eksperymentowania i doświadczania
- " Twórczej aktywności (muzycznej, ruchowej, śpiew, taniec)
- " Radości, śmiechu i dobrego humoru
- " Niepowodzeń i łez, gniewu i złego nastroju
- " Miłości
- " Szacunku
- " Życia bez przemocy, bicia, poniżania, znęcania się
- " Życia w rodzinie
- " Tożsamości, własnego imienia, nazwiska i obywatelstwa
- " Tolerancji
- " Tajemnicy
- " Intymności
- " Wypoczynku i czasu wolnego
- " Bycia sobą
- " Proszenia o pomoc
- " Bezpieczeństwa w życiu i zdrowiu

Powyższe prawa wdrażane są w codziennej pracy z dziećmi, analizowane i przedstawiane rodzicom na zebraniach grupowych.

Uważam, że w przedszkolu wprowadzanie dziecka w świat jego praw możliwe jest poprzez wykorzystanie znanej literatury, która bawiąc, jednocześnie uczy. Współczesnym dzieciom, cierpiącym często na zaburzenia emocjonalne, należy stwarzać sytuacje do wyrażania siebie, swoich uczuć i myśli. Warto dołożyć starań, aby dzieci mogły przeżywać każdy dzień w radości. Radosna atmosfera bowiem jest konieczna do rozwoju, radosne twarze dzieci są motorem i zachętą dla dalszych działań nauczyciela.

Dziecko w wieku przedszkolnym to wrażliwy, podatny na wpływy malutki człowiek. Niewiele jeszcze wie o świecie, nie potrafi sam zadbać o siebie, wymaga ciągłej uwagi i pomocy. Potrzebuje, rodziców, opiekunów, potrzebuje wielu innych ludzi. Naturalne wydaje się, że to oni zaspokajają wszystkie jego potrzeby i są "strażnikami" przysługujących mu praw.

Pracując w przedszkolu powinniśmy zawsze pamiętać o dziecku i być po jego stronie, respektować jego prawa i - gdy to konieczne - kontrolować respektowanie ich przez

rodziców. W skrajnych przypadkach nadużyć i zaniedbań z ich strony wybieramy dziecko i jego dobro starając się o wsparcie instytucji państwowych, które zgodnie z obowiązującym prawem będą chronić jego interesy.

Zadania przedstawione w powyższym materiale możliwe są w realizacji i przyniosą efekty tylko przy współpracy z rodzicami itp.

Rodzice (opiekunowie prawni) mają w szczególności prawo do:

1. uzyskiwania na bieżąco rzetelnej informacji na temat swojego dziecka - na wniosek rodziców może być organizowana "godzina do dyspozycji rodziców" po pracy nauczyciela,
2. zapoznawania się z programem oraz zadaniami wynikającymi z programu rozwoju przedszkola i planów pracy w danej grupie
3. pomocy ze strony przedszkola w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
4. uzyskiwaniu informacji podnoszących ich wiedzę psychologiczno - pedagogiczną,
5. pomocy w kontaktach ze specjalistami: psychologiem, pedagogiem, logopedą,
6. konsultacji indywidualnych,
7. uczestniczenia w zebraniach ogólnych, grupowych, uroczystościach i imprezach okolicznościowych z udziałem dzieci oraz najbliższych członków rodziny
8. zgłaszania uwag i propozycji dotyczących organizacji pracy przedszkola, wyrażania i przekazywania nauczycielowi oraz dyrektorowi wniosków z obserwacji pracy przedszkola

Na rodzicach (opiekunach prawnych) dzieci uczęszczających do przedszkola spoczywa obowiązek między innymi do:

1. udzielania pełnej informacji o sytuacji zdrowotnej dziecka, mającej wpływ na jego bezpieczeństwo i prawidłowe funkcjonowanie w grupie,
2. zapewniania dzieciom 6-letnim regularnego uczęszczania na zajęcia,
3. regularnego kontaktowania się z nauczycielem w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych,
4. zapewnienia bezpieczeństwa dziecka w drodze do przedszkola i z przedszkola do domu,
5. punktualnego przyprowadzania i odbierania dziecka,
6. terminowe uiszczanie opłat za pobyt dziecka w przedszkolu,
7. znajomości i przestrzeganie Statutu Przedszkola

Źródła informacji:

-Konwencja Praw Dziecka

-artykuły Wychowania Przedszkolnego

-materiały z Internetu

-Statut Przedszkola